

19.84x13.77	1	עמוד 2	ב חלק	'הארץ - חלק ב	15/10/2010	24526119-0
80039						

אבי שגיא וידידיה שטרן

נאמנות איננה ערך

של ערביי ישראל מהמרחב הציבורי. מאחר ואי אפשר לסלקם כליל, שהרי הם בגר... כאן, ניתן להכביר עליהם, לפגוע בליבת זהותם ולהרדי... רם בהדרגה.

דרישת הנאמנות במובנה המ"ריר היא ניסיון למחוק את "הפנים" של האחר; במונחים שטבע הפילוסוף עמנואל לוינס זו הפרה של התביעה: "לא תרצח". שיח הנאמנות שמבקשת הכנסת לחוקק עלול לצייד את המדינה בנשק שאיננו אמור להיות קיים בארסל שלה.

מדינות דמוקרטיות ליברליות אינן בוחנות את מוסריותו של אדם, את ערכיו ואת עולמו הפנימי. באופן רומה הן אינן רשאיות לחדור אל מתחם נאמנותיו.

בפני האזרחים - תהא נאמנות אשר תהא - מוצבת דרישה אחת בלבד: ציות לכללי המשחק כפי שהם מתגלמים במערכות חוקיה. אסור למדינה לחדור למרחב האוטונומי של הפרט; אדרבה, היא אמורה להותיר מרחב זה פתוח כדי לאפשר את הדיבור האופייני לקיום האנושי.

פרופ' שגיא מלמד פילוסופיה באוניברסיטת בר-אילן; פרופ' שטרן מלמד משפטים בבר-אילן

כסתירה לתביעת הנאמנות; אדרבא, הוא מממש אותו. מהן ההשלכות של תפישה זו באשר לררישת הנאמנות כלפי המדינה? נאמנות היא לא רק יחס נפשי של אדם כלפי עצמו, אלא גם אל קבוצת ההתייחסות שאותה הוא רואה כראויה לנאמנותו. יחיד או קבוצה

הצעות החוק הבאות עלינו לרעה מבקשות מערביי ישראל להיות נאמנים למדינה, ולשם כך הם נדרשים לשלול משהו מזהותם הפנימית

הנאמנים לעצמם ולזולתם הם כאלה משום שהם רואים את הקבוצה ככ"ל ערך ומשמעות לחייהם. כאלה הם אוהדיה של בית"ר ירושלים וכאלה הם אוהדיה של בני סכנין. לפיכך, שאלת הנאמנות של ערביי ישראל כלפי המדינה היא שאלה המונחת לפתחם שלהם.

כאשר כנסת ישראל בוחרת להעמיד את ערביי ישראל למסדר נאמנות כמוכח הראשון, היא מבקשת להשיג מטרה מכוערת: הדרה וסילוק

איננו מותנה. ואולם, שיח הנאמנות הישראלי איננו ער דיו למשמעות אחרת, עש"ה יותר, של "נאמנות". לפי הפילוסוף האמריקאי ג'ושוע רויס, נאמנות היא יחס פנימי של אדם לערכיו האידיאליים. הנאמן שואל את עצמו - לא את זולתו - את שאלת הנאמ-

נות, והוא מוכן להקריב מעצמו כדי לצמצם את הפער שבין עולמו המצוי לבין עולמו הרצוי.

לכן, השאלה היחידה שניתן להפנות לזולת היא אם הוא נאמן לעולמו שלו; אם הוא "נאמן לנאמנות". הנה כי כן, נאמנות איננה ערך כשלעצמו, אלא היא היחס הנפשי הראוי של אדם כלפי ערכיו. כאשר בני אדם נאמנים לערכיהם, אף שלכל אחד מהם יקרים ערכים שונים, נוצר מרחב קיום פלורליסטי שאיננו עומד

ה אם הכנסת עתידה לגלוש, כמושב החורף, במדרון המורביל לגזענות? על הפרק מספר הצעות חוק שבמרכזן שיח נאמנות. למרות ניסיונות הערפול, להצעות יש כתובת מוגדרת: אזרחי ישראל הערבים.

"נאמנות" - מה משמעותה? נאמנות כלפי מי? הדרך שבה משתמשות הצעות החוק במונח, גורסת שתנאי הכרחי לנאמנות הוא שלילה של חלופה קונקרטיה, ניתנת לזיהוי. כך, למשל, נאמנות ביחסים בין בני זוג מחייבת שלילה של נאמנות לבן/בת זוג אחרים.

ובתחום הדתי, נאמנות לאל איננה מתיישבת עם נאמנות ל"קיסר". ברוב הצעות החוק הבאות עלינו לרעה מבקשות מערביי ישראל להיות נאמנים למדינה, ולשם כך הם נדרשים לשלול משהו מזהותם הפנימית, מחלומם המדוהק. ראוי להרגיש כי גם פרשנות זו של "נאמנות" איננה יכולה לשמש בסיס לשלילת זכויות מאזרחי ישראל הערבים. אזרחות איננה "שכר" או "עונש"; היא יחידת היסוד של האמנה המכוננת את המדינה ונותנת תוקף לחוקיה. שוויון אזרחי